

**Living with a disability -
the most important things to know**

**Życie z niepełnosprawnością -
ważne informacje w pigułce**

**Vivre avec un handicap – toutes les
informations importantes en un coup d'œil**

Projektträger:

Projekt:

Förderer:

MISA – Migration und Inklusion in Sachsen-Anhalt wird gefördert aus Mitteln der Deutschen Fernsehlotterie

Impressum:

Herausgeber: Landesnetzwerk Migrantenorganisationen Sachsen-Anhalt (LAMSA) e.V.;

Bernburger Straße 25a, 06108 Halle (Saale)

VR: 3874 Amtsgericht Stendal, www.lamsa.de

Geschäftsführer Mamad Mohamad

Recherche und Zusammenstellung: Friederike Lettow, Mustafa Bico

Redaktion: Friederike Lettow, Ina Wiederkehr (V.i.S.d.P.)

Übersetzung: Anna Wille (Englisch); Anna Maria Władyka-Leittretter (Polnisch); Dr. phil. Célia Bernez (Französisch)

Layout und Satz: Thomas Dietze | www.hightension-design.de

Auflagenhöhe: 1. Auflage; 3000 Stück

Redaktionsschluss: November 2022

**Living with a disability -
the most important things to know**

5

**Życie z niepełnosprawnością -
ważne informacje w pigułce**

19

**Vivre avec un handicap - toutes les
informations importantes en un coup d'œil**

33

The most important things to know

General information	6
What is a disability?	6
Human rights of people with disabilities.	7
Applications and identification	8
Applying for a disability to be recognized (GdB)	8
Documentation „Schwerbehinderten-Ausweis“	10
Applying for „Gleichstellung“	11
Services for people with disabilities	12
Assistance with work and finding work.	12
Compensation for disadvantages	13
Financial benefits for people with disabilities	14
Help with integration („Eingliederungs-Hilfe“).	14
Personal Budget	15
Reduced Earnings Allowance („Erwerbs-Minderungs-Rente“)	16
Medical rehabilitation	16
Basic Unemployment Support („Grundsicherung“)	17
Social Benefits („Sozial-Hilfe“)	17
Housing Benefits („Wohn-Geld“)	18

What is a disability?

When we talk about **disability**, we mean that some people can't always do things other people do.

People with a disability are people who have **long-term** difficulties in their lives:

- physical impairments,
- learning difficulties,
- mental health struggles, or
- impaired senses, such as hearing or seeing.

For example, this might mean:

- having a body that doesn't always function properly.
- having difficulties learning new information.
- having mental health problems.

People with disabilities live in all parts of Germany. But the disability only becomes a problem when people come across obstacles in their day-to-day lives or in their communities. These obstacles are called **barriers**. Barriers make it impossible for a person with a disability to be an active, equal member of their community or society. If a barrier exists for more than six months, this is officially recognized by German law.

Human rights of people with disabilities

People with disabilities have the same human rights as everyone else. Discriminating against people with disabilities or because of their disability is illegal! It is very important to recognize that people with disabilities have special needs in their day-to-day lives. This is how they can lead an independent life and make their own decisions. So, recognizing special needs makes it possible for people with disabilities to **take part** in life as active, equal members of their communities. This is also called **inclusion**.

Since 2016, Germany has had a **law** to ensure this (it is called „**Bundesteilhabegesetz**“). This law demands more independence for people with disabilities, so that they can make their own decisions in their day-to-day lives, in their homes, and at their workplaces.

Applying for a disability to be recognized (GdB)

If you want to apply for your disability to be officially recognized, you can find the necessary documents at an office called „**Versorgungs-Amt**“. You can download the documents from their website or go there to collect them in person.

Then you have to make an appointment with a **specialist or your regular doctor**. The doctor will give you a certificate that says how serious and long-term your disability is. After that, you send the completed application and all the other documents relating to your disability back to the **Versorgungs-Amt office** by post or you take the documents there in person.

The Versorgungs-Amt gives out numbers according to how serious a disability is: 20, 30, 40, 50 up to 100. This is called GdB („Grad der Behinderung“), or level of disability.

Having 50 or more as your level of disability means being severely disabled. You then get a **special paper of documentation** called „**Schwerbehinderten-Ausweis**“. This means you have a right to assistance and benefits from the state to make your life easier. And you have special rights at your workplace.

Applying for a disability to be recognized (GdB)

Documentation „Schwerbehinderten-Ausweis“

If your level of disability or GdB is 50 or more, you will get a paper of documentation called „Schwerbehinderten-Ausweis“ at the Versorgungs-Amt office. This is so you can show that you have this level of disability. You need your Schwerbehinderten-Ausweis if you want to access help or services.

Different types of disabilities have different letters:

- **G:** This person has difficulties navigating traffic.
- **aG:** This person has difficulties walking.
- **H:** This person needs assistance.
- **Bl:** This person is blind.
- **Gl:** This person can't hear.
- **B:** This person needs someone to accompany them.
- **RF:** This person doesn't need to pay the full fee for television/radio and their telephone.
- **TBl:** This person is deaf and blind.

These **letters** are called „**Merkzeichen**“. They help you if you want to apply for more services or assistance.

Applying for „Gleichstellung“

If your level of disability is under 50, this is seen as a **mild disability**. However, with a level of disability between 30 and 50, you can apply to be treated equally to a severely disabled person. This is called „Antrag auf Gleichstellung“ and you get it at the **Agentur für Arbeit**. If your application is successful, your legal status is basically the same as that of a severely disabled person.

But there are also some differences. For example:

- You can't retire from work earlier.
- You don't get extra vacation from your work.
- You can't use public transport free of charge.

Assistance with work and finding work

You are welcome to work if you have a disability. Even if you haven't been trained for a particular profession, you can get help finding suitable employment. For example, there are **preparatory training courses** called „**Vorbereitungs-Lehrgänge**“. You are also welcome to re-train for a new job. You can do this on a training course called „**Umschulung**“.

You also have a right to technical **support at work**. For example, if you struggle to hear everything on the telephone or if you need a one hand keyboard. The Agentur für Arbeit pays for these technical aids. You can also apply for money at the Integrations-Amt office if the tools and machines you use at work need to be converted to suit your needs.

You can also get a personal assistant. This is someone who, for example, reads out texts for visually impaired people. The costs for this assistance can be covered by your **personal budget** („**Persönliches Budget**“).

There is also a law regarding access to private transportation („**Kraftfahrzeug-Hilfe-Verordnung**“). This means that you have a right to a vehicle to take you to your workplace. For example a car, a van, or a scooter. This is paid for by the Agentur für Arbeit, the Integrations-Amt or the Rentenversicherung (the Pension Department).

Compensation for disadvantages

If you are **severely disabled**, you are entitled to specific benefits from the state. This is because many things are just more difficult to do for people with disabilities. These benefits are called „**Nachteils-Ausgleiche**“, which means that they are there to compensate for the disadvantages you face.

Examples include:

- Personal assistance, which means that someone comes to you to help you with your day-to-day life, such as shopping and school
- You can use public transport free of charge.
- You can park free of charge.
- You can get assistance at work.
- You can retire from work earlier.
- You have to pay less tax.
- You have to pay less for your television/radio fees.
- You get reduced entry to cultural events.

The type of compensation you are entitled to is defined by a letter and a number. The letters are called **Merkzeichen**. The numbers refer to your **Grad der Behinderung/GdB**, which is your level of disability. These can vary according to what illness you have. You find both the letters and numbers in your documentation or Schwerbehinderten-Ausweis .

Help with integration („Eingliederungs-Hilfe“)

This is a type of financial support you can apply for at the **Sozial-Amt**. There are many different types of help available.

Children with disabilities are entitled to support in these areas:

- early development („Früh-Förderung“)
- kindergarten/child care and school
- family life and leisure activities

For adults, there is support in these areas::

- assisted living
- care homes
- adult day care for older people
- specific sheltered workshops („Behinderten-Werkstatt“)
- personal budget

Personal Budget

Your personal budget („Persönliches Budget“) is a form of financial support from the state. It is also available to children and young adults. The money is meant to be used for assistance and services to help with disabilities. For example:

- assistance at work, such as a personal assistant
- assistance in and around the home
- assistance with medical care
- assistance from your health insurance provider.

You decide for yourself what kind of assistance you want. The money will be provided if you apply for it. You can send your application to various official institutions, for example:

- your health insurance provider („Kranken-Kasse“),
- your care provider („Pflege-Kasse“),
- the Pension Department („Renten-Versicherung“),
- Youth Services („Jugend-Amt“),
- Social Services („Sozial-Amt“),
- the Integration Office („Integrations-Amt“) or
- the Employment Agency („Agentur für Arbeit“).

Reduced Earnings Allowance („Erwerbs-Minderungs-Rente“)

Some people, including young people, are unable to work for health reasons. Others can only work for a few hours a day. These people get a Reduced Earnings Allowance („Erwerbs-Minderungs-Rente“). This means that the **Pension Department** or „**Renten-Versicherung**“ pays them a monthly allowance. This allowance is meant for people under 67 years of age.

Medical rehabilitation

Some people are unwell for long periods of time and are unable to work in those times. They are entitled to medical rehabilitation. Another name for this is „**Reha**“. The aim of Reha is to make it possible for people to go back to work. One course of Reha lasts about 3 weeks. You need a **doctor's note or recommendation** in order to apply for Reha. The application has to be sent to the **Renten-Versicherung**.

Basic Unemployment Support („Grundsicherung“)

There are people who

- are unable to work
- are unable to find work
- do not earn enough from their work.

These people are entitled to a different sort of financial support. It is a basic unemployment support called „Grundsicherung“. Another name for this is **Hartz IV**. You can apply for it at the **Job-Center**.

Social Benefits („Sozial-Hilfe“)

Basic Unemployment Support is only for people who are able to work. Social benefits or „Sozial-Hilfe“, on the other hand, is for people who are unable to work. It is also a financial aid for people with little money to help them pay for their basic day-to-day needs. You apply for Sozial-Hilfe at your local **Sozial-Amt office**.

Housing Benefits („Wohn-Geld“)

People with little money, for example because of low income, can receive housing benefits or „Wohn-Geld“. It is there to pay for their apartment or place in a care home. A place in a care home can be expensive. Your medical care insurance may not always cover all the costs. You can apply at an office called „Wohn-Geld-Stelle“ to pay for some of the costs. You need to submit an application for Housing Benefits or „Wohn-Geld“ with them.

They want to know three things:

- How much do you have to pay for your current living arrangements?
- How many people are living in the same household?
- How much money do these people have?

Informacje ogólne	20
Czym jest „niepełnosprawność”?	20
Prawa osób z niepełnosprawnością	21
Wnioski i legitymacje	22
Wniosek o stwierdzenie niepełnosprawności (stopień niepełnosprawności – po niemiecku: GdB)	22
Legitymacja osoby o niepełnosprawności znacznej	24
Wniosek o wyrównanie praw	25
Usługi dla osób z niepełnosprawnością	26
Pomoc w życiu zawodowym	26
Wyrównanie szans (Nachteils-Ausgleich)	27
Świadczenia pieniężne dla osób z niepełnosprawnością	28
Pomoc w integracji (Eingliederungs-Hilfe)	28
Budżet indywidualny (Persönliches Budget)	29
Renta z tytułu niezdolności do pracy (Erwerbs-Minderungs-Rente)	30
Rehabilitacja medyczna	30
Zapomoga podstawowa	31
Pomoc społeczna	31
Dodatek mieszkaniowy	32

Czym jest „niepełnosprawność”?

Pojęcie „**niepełnosprawność**” oznacza, że niektóre osoby nie zawsze mogą brać udziału w życiu tak jak inni.

Osoby z niepełnosprawnością to ludzie, którzy mają **długotrwałe** ograniczenia:

- cielesne,
- umysłowe,
- psychiczne lub
- związane ze zmysłami.

Oznacza to na przykład, że:

- Ciało nie funkcjonuje prawidłowo.
- Dana osoba nie może się dobrze uczyć.
- Dusza jest chora.

Ludzie z niepełnosprawnością żyją w Niemczech wszędzie. Niepełnosprawność jest dopiero widoczna, gdy pojawią się przeszkody w życiu codziennym i społecznym. Przeszkody te stają się tak zwanymi **barierami**. Osoby z niepełnosprawnością nie mogą wtedy cieszyć się tymi samymi prawami co inni w społeczeństwie. Te bariery muszą istnieć dłużej niż przez pół roku, żeby zostały oficjalnie uznane w Niemczech.

Prawa osób z niepełnosprawnością

Osoby z niepełnosprawnością mają te same prawa jak wszyscy inni ludzie. Dyskryminacja osób z niepełnosprawnością i z jej powodu jest zabroniona! Uwzględnianie na co dzień specjalnych potrzeb osób z niepełnosprawnością jest bardzo ważne. Dzięki temu mogą żyć samodzielnie i niezależnie. Mogą również uczestniczyć w życiu społecznym. Nazywamy to inaczej inkluzją.

Niemiecka ustawa o uczestnictwie istnieje od 2016 roku. Ustawa ta postuluje więcej samodzielności dla osób z niepełnosprawnością na co dzień, w pracy i w sytuacji mieszkalnej.

Wniosek o stwierdzenie niepełnosprawności (stopień niepełnosprawności – po niemiecku: GdB)

Urząd o nazwie **Versorgungs-Amt** wydaje orzeczenie o uznaniu niepełnosprawności. Wniosek mogą Państwo złożyć przez stronę internetową urzędu **Versorgungs-Amt** lub osobiście w urzędzie **Versorgungs-Amt**.

Następnie muszą Państwo udać się do **lekarza specjalisty** lub **lekarza rodzinnego**. Lekarz ten musi wystawić zaświadczenie i opisać, jak ciężka jest ta niepełnosprawność oraz jak długo będzie ona trwała. Wypełniony wniosek wraz z zaświadczeniami składają Państwo w urzędzie **Versorgungs-Amt** lub wysyłają pocztą.

Urząd określa stopień niepełnosprawności (po niemiecku w skrócie „GdB”) za pomocą liczb: 20, 30, 40, 50 aż do 100. Liczby te pokazują, jak duża jest niepełnosprawność danej osoby.

Liczba równa lub większa od 50 oznacza znaczny stopień niepełnosprawności. Wtedy otrzymują Państwo **legitymację osoby o niepełnosprawności znacznej** i mają Państwo prawo do wyrównania szans. Przysługują wtedy też szczególne prawa w pracy.

**Wniosek o stwierdzenie niepełnosprawności
(stopień niepełnosprawności – po niemiecku: GdB)**

Legitymacja osoby o niepełnosprawności znacznej

Jeśli mają Państwo stopień niepełnosprawności 50 lub więcej, urząd Versorgungs-Amt wyda Państwu legitymację osoby o niepełnosprawności znacznej. Legitymacja osoby o niepełnosprawności znacznej jest jednocześnie zaświadczeniem o niepełnosprawności. Jest niezbędna jako dowód dla usług i innych zapomóg.

Na legitymacji znajdują się litery oznaczające różne niepełnosprawności:

- **G:** Ta osoba nie może się dobrze poruszać w ruchu ulicznym.
- **aG:** Ta osoba ma trudności z chodzeniem.
- **H:** Ta osoba jest zależna od pomocy.
- **Bl:** Ta osoba jest niewidoma.
- **Gl:** Ta osoba nie słyszy.
- **B:** Ta osoba potrzebuje asysty jeszcze jednej osoby.
- **RF:** Ta osoba nie musi płacić pełnej opłaty za radio i telewizję.
- **TBl:** Ta osoba jest głuchoniema.

Te litery nazywają się **oznaczeniami**. Pozwalają złożyć wnioski o wyrównanie praw.

Wniosek o wyrównanie praw

Jeśli mają Państwo stopień niepełnosprawności poniżej 50, to jest to niepełnosprawność lekka. Złożenie wniosku o wyrównanie praw jest możliwe już od stopnia niepełnosprawności między 30 a 50. Wniosek o wyrównanie praw składają Państwo w Agencji Pracy (Agentur für Arbeit). Takie wyrównanie praw gwarantuje Państwu zasadniczo taki sam status, jaki mają osoby z niepełnosprawnością znaczną.

Ale są też pewne różnice. Na przykład:

- Nie mogą Państwo przejść wcześniej na emeryturę.
- Nie otrzymują Państwo dodatkowego urlopu w pracy.
- Nie mogą Państwo korzystać bezpłatnie z autobusu czy kolei.

Pomoc w życiu zawodowym

Jako osoba z niepełnosprawnością mogą Państwo oczywiście pracować. Nawet jeśli nie mają Państwo zawodu, mogą Państwo otrzymać pomoc w poszukiwaniu odpowiedniej pracy. Istnieją na przykład tak zwane **kursy przygotowujące**. Mogą Państwo nauczyć się nowego zawodu. Taki kurs nazywa się **przekwalifikowaniem**.

Mogą Państwo dostać również **akcesoria pomocnicze** w pracy. Na przykład, jeśli mają Państwo trudności ze słyszeniem przez telefon. Albo jeśli potrzebują Państwo klawiatury jednoręcznej. Koszty pokrywa Agencja Pracy (Agentur für Arbeit). W urzędzie o nazwie Integrations-Amt otrzymają też Państwo wsparcie przy dostosowaniu Państwa sprzętu do pracy.

Mogą Państwo mieć przyznanego osobistego asystenta. Asystent ten na przykład czyta na głos osobom niedowidzącym lub osobom słabowidzącym. Możliwe jest pokrycie kosztów takiego asystenta z **budżetu indywidualnego**.

Istnieje też **rozporządzenie o pomocy przy prowadzeniu pojazdów**. Przysługuje wtedy Państwu pojazd jako środek transportu do pracy. Tym pojazdem może być samochód, van lub hulajnoga. Te koszty muszą pokryć Agencja Pracy (Agentur für Arbeit), urząd Integrations-Amt lub Niemieckie Ubezpieczenie Emerytalno-Rentowe (Renten-Versicherung).

Wyrównanie szans (Nachteils-Ausgleich)

Osoby z **niepełnosprawnością znaczną** otrzymują dodatkową pomoc od państwa, gdyż wiele rzeczy jest dla nich trudnych. Nazywa się to **wyrównaniem szans**.

Przykłady wyrównania szans:

- „Osobisty asystent”, czyli dodatkowa osoba, która przychodzi do Państwa i pomaga w codziennym życiu, w szkole czy na zakupach.
- Nie muszą Państwo płacić za autobus i pociąg.
- Mogą Państwo parkować za darmo.
- Mogą Państwo uzyskać pomoc w pracy.
- Mogą Państwo przejść wcześniej na emeryturę.
- Płacą Państwo mniej podatków.
- Płacą Państwo mniej za abonament radiowo-telewizyjny.
- Płacą Państwo mniej za wstęp na wydarzenia.

Wyrównanie szans zależy od **oznaczeń** (w postaci liter) i **stopnia niepełnosprawności** (w postaci liczby). Są one różne dla różnych chorób. Obie te informacje znajdują Państwo na legitymacji osoby o niepełnosprawności znacznej.

Pomoc w integracji (Eingliederungs-Hilfe)

Pomoc w integracji to wsparcie finansowe dla osób z niepełnosprawnością. O tę pomoc można się ubiegać w **ośrodku pomocy społecznej (Sozial-Amt)**. Istnieje wiele różnych form pomocy dla osób z niepełnosprawnością.

Dla dzieci z niepełnosprawnościami przewidziano wsparcie w następujących obszarach:

- wczesne wspomaganie rozwoju,
- przedszkole i szkoła,
- rodzina i czas wolny.

Dla dorosłych z niepełnosprawnościami przewidziano wsparcie w następujących obszarach:

- mieszkanie z opieką,
- ośrodki mieszkalne,
- opieka dzienna dla osób starszych,
- warsztaty dla osób z niepełnosprawnością,
- budżet indywidualny.

Budżet indywidualny (Persönliches Budget)

Budżet indywidualny to wsparcie finansowe ze strony państwa dla osób z niepełnosprawnością. Taki budżet mogą otrzymać również dzieci i młodzież. Pieniądze te są przeznaczone na opłacenie świadczeń pomocy i wsparcia. Do tego zaliczają się na przykład:

- pomoc w pracy, na przykład w postaci asystenta,
- pomoc w załatwianiu spraw mieszkaniowych,
- pomoc w opiece lub
- pomoc z kasy chorych.

Sami mogą Państwo zdecydować kiedy, gdzie i w jaki sposób chcą uzyskać pomoc. Pieniądze otrzymają Państwo po złożeniu wniosku. Zgłoszenie można wysłać do:

- kasy chorych,
- funduszu opieki długoterminowej,
- Ubezpieczenia Emerytalno-Rentowego,
- biura pomocy młodzieży (Jugend-Amt),
- ośrodka pomocy społecznej (Sozial-Amt)
- urzędu do spraw integracji (Integrations-Amt) lub
- Agencji Pracy (Agentur für Arbeit).

Renta z tytułu niezdolności do pracy (Erwerbs-Minderungs-Rente)

Niektórzy ludzie, także młodzi, nie mogą pracować z powodu złego stanu zdrowia. A inni mogą pracować tylko kilka godzin dziennie. Takie osoby otrzymują wtedy rentę z tytułu niezdolności do pracy. Oznacza to, że co miesiąc otrzymują pieniądze z **Ubezpieczenia Emerytalno-Rentowego**. Renta z tytułu niezdolności do pracy jest przeznaczona dla osób, które nie ukończyły 67. roku życia.

Rehabilitacja medyczna

Niektóre osoby są chore bardzo długo. W tym czasie nie mogą pracować. Mogą wtedy skorzystać z rehabilitacji medycznej. Jest to rodzaj **terapii**. Celem takiej terapii jest powrót pacjentów do pracy. Terapia ta trwa około 3 tygodnie. Aby złożyć wniosek o rehabilitację, potrzebne jest **zaświadczenie lub skierowanie od lekarza**. Swój wniosek muszą Państwo następnie złożyć w **Ubezpieczeniu Emerytalno-Rentowym (Renten-Versicherung)**.

Zapomoga podstawowa

Niektórzy ludzie:

- nie mogą pracować,
- nie mogą znaleźć pracy lub
- zarabiają za mało pieniędzy.

Ci ludzie mogą otrzymać pomoc finansową. Taka pomoc nazywa się „zapomogą podstawową”. Wiele ludzi nazywa zapomogę podstawową w Niemczech „**Hartz IV**”. O tę pomoc można poprosić w **Job-Center**.

Pomoc społeczna

Zapomogę podstawową mogą otrzymać tylko osoby, które są w stanie pracować. Z kolei pomoc społeczna jest dla osób, które nie mogą pracować. Pomoc społeczna jest również przeznaczona dla osób, które mają za mało pieniędzy. Jest to wsparcie finansowe na pokrycie kosztów utrzymania. Wniosek o tę pomoc należy złożyć w **ośrodku pomocy społecznej (Sozial-Amt)** w swoim mieście.

Dodatek mieszkaniowy

Osoby z niskim dochodem mogą otrzymać dodatek mieszkaniowy. Dotyczy to na przykład sytuacji, kiedy ich zarobki są niewystarczające. Dzięki temu dodatkowi mogą opłacić koszty mieszkania. Albo miejsce w ośrodku mieszkalnym. Miejsce w ośrodku mieszkalnym jest dość drogie. Pieniądze z ubezpieczenia od opieki długoterminowej nie zawsze wystarczają na ten cel. Placówka wypłacająca dodatki mieszkaniowe może więc częściowo pokryć te koszty. Aby otrzymać dodatek mieszkaniowy, należy złożyć wniosek o jego przyznanie.

Dla pomocy mieszkaniowej ważne są 3 kwestie:

- Jak wysokie są koszty mieszkania?
- Ile osób mieszka w jednym mieszkaniu lub domu?
- Jakie dochody mają te osoby?

Généralités	34
Qu'est-ce qu'un handicap?	34
Droits des personnes handicapées	35
Formulaires de demande et carte d'invalidité	36
Demande d'évaluation du degré de handicap	36
Schwerbehinderten-Ausweis	38
Demande d'égalité de statut	39
Prestations pour les personnes handicapées	40
Aide dans la vie professionnelle	40
Nachteils-Ausgleich (en français, cela correspond aux compensations pour préjudice)	41
Prestations financières pour les personnes handicapées	42
Eingliederungs-Hilfe (en français, cela correspond à l'aide à l'intégration)	42
Persönliches Budget	43
Erwerbs-Minderungs-Rente (en français, cela correspond à la pension d'invalidité)	44
Réadaptation médicale	44
Grundsicherung (en français, cela correspond à la protection de base)	45
Sozial-Hilfe (en français, cela correspond à l'aide sociale)	45
Wohn-Geld (en français, cela correspond à l'aide au logement)	46

Qu'est-ce qu'un handicap?

Le mot **handicap** est utilisé quand une personne est dans l'incapacité d'interagir dans certaines situations de la vie quotidienne et en société.

Les **personnes à handicap** sont des personnes qui ont **sur le long terme** une déficience :

- physique,
- mentale,
- cognitive/psychique ou
- sensorielle.

Cela signifie, par exemple, que :

- le corps ne fonctionne pas bien,
- la personne n'est pas capable de bien apprendre ou
- la personne a des troubles psychiques.

Les personnes handicapées vivent partout en Allemagne. Mais, seuls les obstacles dans la vie quotidienne et au sein de la société rendent ces handicaps perceptibles. Ces obstacles sont ce qu'on appelle des **barrières ou entraves** dans la vie des personnes à handicap. Ainsi, les personnes handicapées ne peuvent pas participer à la vie en société sur un pied d'égalité avec les personnes sans handicap. En Allemagne, pour être reconnues par une loi, ces barrières doivent exister depuis plus de six mois.

Droits des personnes handicapées

Les personnes handicapées ont les mêmes droits humains que les personnes sans handicap. La discrimination à l'égard de personnes handicapées ou à cause d'un handicap est interdite ! Il est très important de tenir compte des besoins spécifiques des personnes handicapées dans leur vie quotidienne. Ces personnes peuvent mener une vie autodéterminée et indépendante. Une telle prise en compte permet aux personnes handicapées de participer à la vie sociale. Un autre mot pour cela est **l'inclusion**.

La **Bundesteilhabegesetz** (en français, cela correspond à la **loi fédérale allemande sur la participation**) existe depuis 2016. Cette loi appelle à plus d'autodétermination pour les personnes handicapées dans la vie quotidienne, la vie professionnelle et au niveau du logement.

Demande d'évaluation du degré de handicap

L'invalidité est reconnue par le **Versorgungs-Amt** (en français, cela correspond à l'**agence pour les affaires sociales**). Vous pouvez soit trouver le formulaire de demande à remplir sur le site Internet du *Versorgungs-Amt*, soit retirer le dossier en personne directement au *Versorgungs-Amt*.

Ensuite, vous devez vous adresser à un **médecin spécialiste ou à un médecin généraliste**. Le médecin doit alors vous délivrer un certificat décrivant la gravité de l'invalidité et la durée de l'invalidité. Vous pouvez remettre personnellement la demande dûment remplie et les pièces justificatives au **Versorgungs-Amt** ou leur envoyer tous les documents par la poste.

Le *Versorgungs-Amt* calcule le *Grad der Behinderung (GdB*, en français, cela correspond au degré de handicap) en chiffres : 20, 30, 40, 50 à 100. Ces chiffres indiquent la gravité du handicap de la personne handicapée.

À partir d'un degré de handicap de 50, la personne est déclarée en situation de handicap lourd. Elle reçoit alors un **Schwerbehindertenausweis** (en français, cela correspond à une **carte d'invalidité**). Elle a également droit à des *Nachteils-Ausgleiche* (en français, cela correspond aux *compensations pour préjudice*) et des droits spécifiques dans la vie professionnelle.

Demande d'évaluation du degré de handicap

Schwerbehinderten-Ausweis

Si vous avez un degré de handicap supérieur ou égal à 50, le *Versorgungs-Amt* vous délivrera une carte d'invalidité. Cette carte d'invalidité est une preuve du handicap. Vous en avez besoin comme justificatif pour certaines prestations et aides spécifiques.

Sur la carte, il y a différentes lettres :

- **G** : La personne a des difficultés pour se déplacer au sein de la circulation routière ;
- **aG** : La personne marche difficilement ;
- **H** : La personne peut demander de l'aide d'une autre personne ;
- **Bl** : La personne est aveugle ;
- **Gl** : La personne n'entend pas ;
- **B** : La personne nécessite une autre personne pour l'accompagner ;
- **RF** : La personne ne doit pas payer le montant total pour la radio ou le téléphone ;
- **TBl** : La personne est sourdaveugle.

Ces lettres sont appelées **mentions** (en allemand **Merkzeichen**). Elles sont utiles pour toute demande d'indemnisation supplémentaire.

Demande d'égalité de statut

Si vous avez un degré de handicap inférieur à 50, il s'agit d'un **handicap léger**. Mais, une demande d'égalité de statut (en allemand *Gleichstellung*) est possible dès que le degré de handicap se situe entre 30 et 50. Vous faites cette demande auprès de l'**Agentur für Arbeit** (en français, cela correspond à l'**agence pour l'emploi**). Cette équivalence vous garantit en principe le même statut que celui d'une personne à handicap lourd.

Certaines choses sont toutefois différentes. Par exemple :

- vous ne pouvez pas prendre votre retraite plus tôt ;
- vous n'avez pas droit à des congés supplémentaires au travail ;
- vous ne pouvez pas prendre le bus ou le train gratuitement.

Aide dans la vie professionnelle

En tant que personne handicapée, vous avez le droit de travailler. Si vous êtes sans emploi, vous pouvez obtenir de l'aide pour trouver un travail adapté. Il existe par exemple des **cours de préparation** (en allemand **Vorbereitung-Lehrgänge**). Mais, vous pouvez aussi apprendre un nouveau métier. Ce type de formation s'appelle **reconversion** (en allemand **Umschulung**).

Vous pouvez également obtenir des **équipements adaptés** pour le travail. Par exemple, si vous avez du mal à entendre au téléphone ou si vous avez besoin d'un clavier à une main. Les coûts sont pris en charge par l'*Agentur für Arbeit*. Vous pouvez également obtenir une aide pour l'adaptation de vos outils de travail auprès de l'*Integrations-Amt* (en français, cela correspond à l'*agence pour l'intégration*).

Vous pouvez également bénéficier d'un accompagnement professionnel personnel. Cette personne peut, par exemple, se charger de faire la lecture aux personnes malvoyantes. Il est possible de couvrir les frais d'assistance avec le **persönliche Budget** (en français, cela correspond au **budget personnel**).

Il existe également un **règlement concernant les véhicules** (en allemand **Kraftfahrzeug-Hilfe-Verordnung**). Grâce à ce règlement, vous avez droit à un véhicule pour vous rendre à votre travail : par exemple une voiture, une camionnette ou un scooter. L'*Agentur für Arbeit*, l'*Integration-Amt* ou la *Renten-Versicherung* (en français, cela correspond à l'*assurance retraite*) doivent alors prendre en charge les frais.

Nachteils-Ausgleich (en français, cela correspond aux **compensations pour préjudice**)

En tant que **personne en situation de handicap lourd**, vous bénéficiez d'une aide supplémentaire de l'État, parce que beaucoup de choses sont plus difficiles pour les personnes handicapées. C'est ce qu'on appelle les **compensations pour préjudice**.

Voici quelques exemples de compensations pour préjudice :

- un « accompagnement personnel », c'est-à-dire une personne qui vient chez vous et vous aide dans la vie quotidienne, à l'école ou pour les courses ;
- vous ne payez pas pour les bus ni pour les trains ;
- vous pouvez vous garer gratuitement ;
- vous pouvez obtenir de l'aide au travail ;
- vous pouvez prendre votre retraite plus tôt ;
- vous devez payer moins d'impôts ;
- vous payez moins de frais de redevance ;
- vous payez moins pour le billet d'entrée lors d'évènements.

Les compensations pour préjudice dépendent de la **mention** (lettre) et du **degré de handicap** (chiffre). Les lettres et le chiffre varient selon les différentes maladies. Les deux peuvent figurer sur la carte d'invalidité des personnes à handicap lourd.

Eingliederungs-Hilfe (en français, cela correspond à l'*aide à l'intégration*)

L'aide à l'intégration est une aide financière pour les personnes handicapées. Vous pouvez demander cette aide auprès du **Sozial-Amt** (en français, cela correspond au **bureau d'aide sociale**). Il existe de nombreuses formes d'aides pour les personnes handicapées.

Pour les enfants handicapés, un soutien est disponible dans les domaines suivants :

- soutien précoce
- jardin d'enfants et école
- famille et loisirs

Pour les adultes handicapés, il existe un soutien dans les domaines suivants :

- résidence médicalisée
- foyer-logement
- soins quotidiens pour les personnes âgées
- atelier pour personnes en situation de handicap
- *persönliche Budget* (en français, cela correspond au *budget personnel*)

Persönliches Budget

Le budget personnel est une aide financière de l'État pour les personnes handicapées. Les enfants et les jeunes peuvent également bénéficier de cette allocation. Cet argent est destiné à payer les prestations d'assistance et de soutien. Ce qui inclut, par exemple :

- l'aide au travail, par exemple un accompagnateur,
- l'aide au logement,
- l'aide aux soins ou
- l'aide de la *Kranken-Kasse* (en français, cela correspond à la *caisse d'assurance maladie*).

C'est vous qui décidez quand, où et comment vous voulez obtenir une aide financière. Vous obtenez l'argent, seulement quand vous en faites la demande. Vous pouvez envoyer votre dossier de demande, par exemple, à :

- la *Kranken-Kasse*,
- la *Pflege-Kasse* (en français, cela correspond la *caisse d'assurance dépendance*),
- la *Renten-Versicherung*,
- le *Jugend-Amt* (en français, cela correspond à l'*office de l'aide à la Jeunesse*),
- le *Sozial-Amt*,
- l'*Integrations-Amt* ou
- l'*Agentur für Arbeit*.

Erwerbs-Minderungs-Rente (en français, cela correspond à la **pension d'invalidité**)

Certaines personnes ne peuvent pas travailler en raison d'un problème de santé, même des jeunes. D'autres personnes ne peuvent travailler que quelques heures par jour. Elles reçoivent alors une pension d'invalidité. Cela signifie qu'elles reçoivent chaque mois de l'argent de la **Renten-Versicherung**. La pension d'invalidité est destinée aux personnes âgées de moins de 67 ans.

Réadaptation médicale

Certaines personnes sont malades pendant très longtemps. Et elles ne peuvent pas travailler pendant cette période. Alors, elles peuvent bénéficier d'un programme de réadaptation médicale. On parle souvent en allemand de **Reha** (pour **Rehabilitation**). L'objectif de ce programme de réadaptation est de donner la possibilité aux gens de travailler à nouveau. Une réadaptation dure environ trois semaines. Vous avez besoin **d'un certificat médical ou d'une prescription médicale** pour demander un programme de réadaptation. Vous devez ensuite donner votre demande à la **Renten-Versicherung**.

Grundsicherung (en français, cela correspond à la **protection de base**)

Il y a des personnes qui :

- ne peuvent pas travailler,
- ne trouvent pas de travail ou
- ne gagnent pas assez d'argent.

Ces personnes peuvent alors recevoir une autre aide financière. Cette aide financière est la protection de base. Beaucoup de personnes appellent ce revenu minimum « **Hartz IV/ Bürgergeld** ». Il est possible de demander cette aide financière auprès du **Job-Center**.

Sozial-Hilfe (en français, cela correspond à l'**aide sociale**)

Seules les personnes qui peuvent travailler peuvent bénéficier de la protection de base. L'aide sociale, en revanche, est destinée aux personnes qui ne peuvent pas travailler. L'aide sociale est également destinée aux personnes qui n'ont pas assez d'argent. Il s'agit d'une aide financière pour subvenir à ses besoins. Vous devez faire une demande auprès du **Sozial-Amt** de votre ville de résidence.

Wohn-Geld (en français, cela correspond à l'**aide au logement**)

Les personnes qui ont peu de ressources peuvent recevoir une aide au logement, par exemple, si leur salaire ne suffit pas. Elles peuvent ainsi payer leur logement ou leur place en résidence. Une place dans une résidence est assez chère et l'argent de la *Pflege-Versicherung* (en français, cela correspond à l'*assurance dépendance*) n'est pas toujours suffisant. Le service d'aide au logement peut donc prendre en charge une partie des frais. Pour cela, vous devez faire une demande d'aide au logement.

Trois éléments sont importants pour l'organisme d'aide au logement :

- le montant des frais de logement
- le nombre de personnes qui vivent dans le logement
- le revenu dont disposent les personnes dans le logement

LAMSA
Wir verbinden!

misa@lamsa.de